

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 1470/22
30.3.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Зорице Ђаковић, председника већа, Светлане Павић и др Драгице Попеску, чланова већа, у парници тужилаца АА, ББ и ВВ, сви из ..., ул. ... бр. ..., чији је заједнички пуномоћник Татјана Љубисављевић, адвокат из Београда, ул. Јурија Гагарина бр. 134/10, против тужене Републике Србије, коју заступа Државно правобранилаштво, ул. Косовска бр. 31, ради накнаде штете, одлучујући о жалбама парничних странака изјављеним против пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 53752/20 од 17.06.2021. године, у седници већа одржаној дана 30.03.2022. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене Републике Србије и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 53752/20 од 17.06.2021. године у ставу првом и делу става трећег изреке којим је обавезана тужена да тужиоцима плати трошкове поступка у износу од 237.000,00 динара.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Првог основног суда у Београду П бр. 53752/20 од 17.06.2021. године у ставу другом изреке, тако што се **ОБАВЕЗУЈЕ** тужена Република Србија да тужиоцима АА, ББ и ВВ на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед смрти блиског лица поред износа досуђеног ставом првим изреке од 500.000,00 динара, исплати износе од по још 200.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 17.06.2021. године, као дана пресуђења па до исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писменог отправка пресуде, док се првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке, а којим је тражена накнада до износа од по 1.000.000,00 динара, са припадајућом каматом **ПОТВРЂУЈЕ** и жалба тужилаца у том делу **ОДБИЈА** као неоснована.

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима поступка садржано у преосталом делу става трећег изреке пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 53752/20 од 17.06.2021. године, тако што се обавезује тужена Р. Србија да тужиоцима АА, ББ и ВВ, сви из ..., трошкове поступка од 237.000,00 динара исплати у року од 15 дана од дана пријема пресуде, па до коначне исплате, а не од дана наступања услова за извршење.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена жалба тужена Републике Србије изјављена против решења садржаног у ставу четвртом изреке пресуде Првог основног суда у Београду П бр. 53752/20 од 17.06.2021. године.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужена Република Србија да тужиоцима АА, ББ и ВВ на име накнаде трошкова другостепеног поступка исплати износ од 25.000,00 динара, у року од 15 дана.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене Републике Србије за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Ставом првим изреке ожалбене пресуде обавезана је тужена Република Србија да тужиоцима АА, ББ и ВВ сви из ... на име накнаде нематеријалне штете због претрпљених душевних болова услед смрти блиског лица исплати износе од по 500.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 17.06.2021. године, као дана пресуђења, па до коначне исплате, а све у року од 15 дана. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужилаца којим су тражили да се обавезе тужена да им на име накнаде нематеријалне штете исплати износе преко досуђеног износа из става првог изреке од 500.000,00, а до тражених износа од по 1.000.000,00 динара, са законском затезном каматом почев од 17.06.2021. године, као дана пресуђења па до исплате, у року од 15 дана. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцима накнади трошкове поступка у износу од 237.000,00 динара, у року од 15 дана од дана када наступе услови за извршење, па до коначне исплате, док је ставом четвртим изреке одлучено да се тужиоци ослобађају плаћања трошкова судских такси.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбу и то тужиоци побијајући пресуду у ставу другом и делу става трећег изреке којим је одлучено о доспелости накнаде трошкова поступка, а тужена против одлуке из става првог, трећег и четвртог изреке из свих законом прописаних разлога.

Апелациони суд у Београду је испитао првостепену пресуду у границама законских овлашћења прописаних одредбом члана 386 Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр.72/11 са свим изменама и допунама) и оценио да је жалба тужилаца делимично основана, док је жалба тужене против одлуке из става четвртог изреке недозвољена, а против одлуке из става првог и трећег изреке неоснована.

Наиме, ценећи најпре дозвољеност жалбе тужене Републике Србије изјављене против одлуке из става четвртог изреке, а којим је одлучено да се тужиоци ослобађају трошкова плаћања судских такси, овај суд је оценио да тужена нема правни интерес за изјављивање жалбе у том делу, која чињеница жалбу тужене у том делу чини недозвољеном, због чега је иста у смислу одредбе члана 389, а у вези са чланом 378 ЗПП, одбачена и одлучено као у ставу четвртог изреке.

Надаље, побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из одредбе члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд као другостепени пази по службеној дужности, нити другим повредама поступка које би биле битне. Изрека пресуде је јасна и разумљива, не противречи себи ни разлозима датим у њој, у пресуди је наведено довољно разлога о свим битним чињеницама, па се њена законитост и правилност могу испитати, због чега се неосновано жалбом тужене Републике Србије указује да је побијана пресуда захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из тачке 12 наведене законске одредбе.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиоци су са ГГ, супругом и оцем живели у Пећи. Дана 12.06.1999. године, пре повлачења наших полицијских и војних снага са подручја Косова и Метохије ГГ је нестало док је отишао да се распита шта ће се са њима дешавати по повлачењу наших безбедоносних снага са ових простоја. Тужила АА и сведок ДД су га чекали целу ноћ, али се он није вратио, а сутрадан је тужила АА његов нестанак пријавила МУП-у у Пећи, а затим је са тада малолетном децом од 8 и 6 година побегла из Пећи јер су чули да се војска и полиција повлаче. Пок. ГГ рођен је ... године, а са тужиљом АА је закључио брак дана ... године из ког брака имају двоје деце ББ и ВВ, тужиоце у овој парници који су у време нестанка њиховог сада пок.оца била деца ниског календарског узраста. Решењем Р2 59/9 Основног суда у Косовској Митровици од 09.06.2011. године, које је постало правноснажно 09.06.2011. године утврђено је да је нестало лице ГГ са последњим пребивалиштем у Пећи, проглашен за умрлим. Као дан његове смрти утврђен је датум ... године на територији Пећи.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је закључио да је тужбени захтев тужилаца основан сагласно одредбама члана 180 и 201 Закона о облигационим односима, имајући у виду да је ОВК као паравојна формација која је деловала на територији АП Косово и Метохије у периоду нестанка пок. ГГ, односно дана његове смрти ... године, од стране Владе Србије проглашена за терористичку организацију, а Кумановским споразумом од 09.06.1999. године, којим је окончано бомбардовање наше државе од стране НАТО пакта предвиђено је фазно повлачење војних и полицијских органа тужене, које се на територији Пећи морало у потпуности завршити до 15.06.1999. године, до кад су органи тужене имали дужност да спрече насталу штету, због чега је првостепени суд оценио да је тужена пасивно легитимисана у овој парници и утврдио њену одговорност.

Одлучујући о висини тужбеног захтева првостепени суд је сагласно одредби члана 200 ЗОО ценио све околности конкретног случаја, а то је да је тужилац иза себе оставио супругу и двоје деце, овде тужиоце ББ и ВВ који су у том тренутку имали 6 и 8 година, па је закључио да износи од по 500.000,00 динара представљају правичну новчану накнаду за нематеријалну штету коју су они претрпели, док је у преосталом

делу одбио тужбени захтев тужилаца као превисоко постављен, водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме накнада служи, а сходно члану 200 став 2 ЗОО као и члану 224 ЗПП.

Оцењујући наводе жалби парничних странака, Апелациони суд налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање правилно применио материјално право и то одредбе члана 180 и 201 ЗОО, када је закључио да је тужена Република Србија одговорна за нематеријалну штету коју су тужиоци претрпели. Разлоге које је за одлуку у овом делу дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и овај суд.

Наиме, одредбом члана 180 ЗОО прописано је да за штету насталу смрћу, телесном повредом или оштећењем, односно уништењем имовине физичког лица услед аката насиља и терора, као и приликом јавних демонстрација и манифестација одговара држава чији су органи по важећим прописима били дужни да спрече такву штету, док је одредбом члана 201 истог закона прописано да у случају смрти неког лица суд може досудити члановима његове уже породице (брачном другу, родитељима и деци) правичну новчану накнаду за душевне болове које трпе услед његове смрти.

Полазећи од цитираних законских одредби, као и утврђеног чињеничног стања и по налажењу овог суда, правилно је првостепени суд оценио да је тужена одговорна за штету коју су тужиоци претрпели у смислу одредбе члана 180 став 1 ЗОО, имајући у виду нестанак и смрт супруга, односно оца тужилаца пок. ГГ, имајући у виду да се његов нестанак догодио у време када су безбедоносне структуре тужене још биле на простору Косова и Метохије, будући да је повлачење безбедносних снага СРЈ и РС са територије Косова и Метохије према постигнутом Кумановском споразуму спроведено у фазама и то за Општину Пећ у периоду од 12.06.1999. године до 15.06.1999. године. Како је пок. ГГ нестао ... године у Пећи, који дан је утврђен као дан његове смрти, то су за очување безбедности грађана на тој територији и даље биле задужене полицијске и војне снаге Републике Србије и тадашње Савезне Републике Југославије, које су биле у обавези да све до дана коначног повлачења 15.06.1999. године спрече штету која је на територији Општине Пећ настала услед аката терора или насиља, у којима је нестао сада пок. ХХ, муж и отац овде тужилаца.

Због тога су неосновани наводи жалбе тужене Републике Србије да у току поступка пред првостепеним судом тужиоци нису доставили одговарајуће доказе на основу којих би се могло утврдити да узрок смрти ХХ потиче од аката насиља и терора, па је нејасно на основу чега је поступајући суд закључио да на страни тужене постоји одговорност за насталу штету. Наиме, имајући у виду да је у првостепеном поступку утврђено да је ХХ нестао ... године, у вези са ратним дешавањима и то у периоду када је на територији АП КиМ деловала ОВК као паравојна формација, која је од стране наше државе проглашена за терористичку организацију, те да су органи тадашње Савезе Републике Југославије, као правног претходника тужене били обавезни да све до дана коначног повлачења војске и полиције са подручја Општине Пећи (15.06.1999. године) спрече штету која је на територији Општине Пећ настала услед аката терора и насиља у којима је без трага нестао сада пок. ГГ, то се неосновано жалбом тужене указује да није одговорна за нематеријалну штету коју су тужиоци претрпели.

Међутим, одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете основано се жалбом тужилаца указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право и то одредбу члана 200 ЗОО.

Наиме, Апелациони суд у Београду је одлучујући о висини накнаде нематеријалне штете за претрпљене душевне болове због смрти блиског лица ценио све околности конкретног случаја и то да је покојни ГГ у време нестанка био породичан човек, стар 36 година, који је иза себе оставио младу супругу и двоје деце ниског календарског узраста, који су у том тренутку имали 6 и 8 година, да су тужиоци ББ и ВВ расли без родитељског старања, да су били лишени његове љубави и подршке те да правична новчана накнада за нематеријалну штету коју су тужиоци претрпели, по налажењу овог суда представља износ од по 700.000,00 динара, а потраживање истих преко наведеног износа, па до траженог износа од по 1.000.000,00 динара је неосновано, имајући у виду да је исто супротно циљу ове врсте накнаде прописаном чланом 200 став 2 ЗОО.

Потврђена је одлука о висини досуђених трошкова поступка садржана у делу става трећег изреке ожалбене јер је иста донета правилном применом одредаба члана 153 и 154 ЗПП, при чему извршено преиначење није утицало на висину досуђених трошкова парничног поступка, с обзиром и да према вредности предмета спора од 700.000,00 динара (колико је укупно досуђено на име накнаде нематеријалне штете у другостепеном поступку), тужиоцима би за предузете парничне радње за састав тужбе и приступ на рочишта према Тарифном броју 13 припадао исти износ који им је досуђен и првостепеном пресудом, уз увећање због околности да је пуномоћник заступао троје тужилаца, при чему тужиоцима нису досуђени трошкови на име плаћања судских такси, имајући у виду да их је суд ослободио плаћања судских такси.

Из наведених разлога, Апелациони суд у Београду је на основу одредаба члана 390 и 394 тачка 4 ЗПП, одлучио као у ставу првом и другом изреке пресуде.

Међутим, у вези са одлуком првостепеног суда о времену доспелости исплате трошкова поступка, првостепени суд је у делу става трећег изреке погрешно оценио да доспелост за накнаду трошкова поступка наступа даном наступања услова за извршење, имајући у виду да то важи за камату на трошкове поступка, а не за саме трошкове као новчано потраживање, због чега је овај суд применом одредбе члана 401 тач 3 ЗПП, преиначио одлуку у том делу и тужиоцу досудио трошкове које је тужена дужна да плати у року од 15 дана од дана пријема пресуде, па је одлучено као у ставу трећем изреке.

Одлучујући о захтеву тужилаца за накнаду трошкова другостепеног поступка, Апелациони суд је оценио да је овај захтев сразмерно успеху у другостепеном поступку делимично основан, па је тужиоцима у смислу одредбе члана 165 став 2 ЗПП на име састава жалбе досудио износ од 25.000,00 динара и одлучио као у ставу петом изреке.

Ставом шестим изреке у смислу одредбе члана 165 став 1 ЗПП, одбијен је захтев тужене Републике Србије за накнаду трошкова другостепеног поступка, јер је њена жалба оцењена као неоснована.

**Председник већа-судија
Зорица Ђаковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић